

Vijfde Verwey-Jonker/SER Lezing, 11 oktober 2012

Goed leven in crisistijd

Coreferaat door Meiny Prins bij lezing door Femke Halsema
Het gesproken woord geldt

Nederland, de groenste stad van de wereld

Mensen van het goede leven!

Ons pensioen blijkt onbetaalbaar, zorg wordt zeker onbetaalbaar, onderwijs is eigenlijk ook al onbetaalbaar. Met andere woorden, de basis van ons goede leven wordt onbetaalbaar.

Wat een verademing! We komen echt geld te kort. We kunnen niet meer doorgaan met meer uitgeven dan we als land kunnen verdienen. En we kunnen ook niet meer geld verdienen met het verkopen of verhandelen van 'gebakken lucht'. Het moet anders. En de beste drijfveer voor verandering komt met de ontdekking dat het geld echt op is.

Bezuinigen dus. Maar bezuinigen is niet een doel op zich. Bezuinigen is pas zinvol, als je de financiële ruimte die je daarmee creëert, weer kan inzetten voor vernieuwing. Het is een middel om te hervormen. Om nieuwe economische kansen te creëren en te benutten. Om te kunnen investeren in de toekomst.

Maar wie is er vandaag in de landelijke politiek nog echt bezig met onze toekomst?

Mijn naam is Meiny Prins. Ik ben algemeen directeur van Priva, een familiebedrijf. Priva is fabrikant van procescomputers voor klimaatbeheersing en procesbeheer. Met zo'n 420 collega's ontwikkelen en leveren wij producten en diensten op het gebied van klimaat, water en energie. We hebben negen vestigingen wereldwijd en verkopen onze systemen in meer dan honderd landen. Dat doen we via ons internationale dealer- en partnernetwerk. We zijn een high-tech bedrijf en we investeren ruim 25% van onze omzet in productontwikkeling en innovatie. Daarmee behoren we tot de top 30 R&D-bedrijven van Nederland.

Priva is actief in twee sectoren. Wereldmarktleider in de tuinbouw. Maar ook toonaangevend op het gebied van gebouwautomatisering.

Nergens in de wereld wordt zo efficiënt en duurzaam geteeld als in Nederland. Nergens ter wereld wordt zoveel geïnoveerd en geïnvesteerd in het ontwikkelen van energie efficiënte gebouwen.

Ik kom dus uit een wereld waar het regelen van klimaat gekoppeld is aan energiebesparing en waar voedsel efficiënt wordt geproduceerd met minimaal gebruik van energie en maximaal hergebruik van water. Waar we onze klanten helpen een beter rendement te behalen met minder gebruik van onze natuurlijke hulpbronnen. Dat is pas duurzaam. Dat is ons bestaansrecht.

Mensen hebben een creërend vermogen. We creëren een crisis, maar kunnen deze ook weer oplossen. We veroorzaken zelf de honger en kunnen hier dus ook wat tegen doen. Samen kunnen we oplossingen creëren die er echt toe doen, die het verschil maken. Gebaseerd op een visie in de toekomst. We kunnen werken aan ons eigen klimaat. Een klimaat creëren waar onze gezondheid, gevoel van comfort en veiligheid, de natuur, ons voedsel, het gebruik van energie en water, met elkaar in balans zijn. Waar we kunnen groeien als mens, zowel persoonlijk, als zakelijk. Waar winst maken niet een doel op zich is, maar een middel om te groeien. Om weer te investeren in nieuwe mogelijkheden, in de ontwikkeling van mensen, in samenwerking.

Iedere dag verhuizen wereldwijd bijna 180.000 mensen van het platteland naar de grote stad. Op zoek naar werk, naar een bestaan, naar een goed leven.

Vandaag leven al 3 miljard mensen in grote steden en in 2030 zal meer dan 60% van de wereldbevolking leven in enorme grootstedelijke gebieden.

Vandaag zijn al 20 grote wereldsteden gedefinieerd. Van Tokyo met meer dan 35 miljoen inwoners tot Manilla met meer dan 10 miljoen inwoners. Maar ook Mumbai, New York, Jakarta, Shanghai doen mee. Deze steden hebben één ding gemeen: ze liggen allemaal in een delta. De aanwezigheid van water geeft van oudsher mogelijkheden voor handel, logistiek en voedselproductie. En dat is nog steeds. Waar zoveel mensen wonen zal ook steeds meer voedsel geproduceerd gaan worden. Niet alleen vanwege de 'monden' die gevoed moeten worden en de beschikbare arbeid, maar ook vanwege het kunnen hergebruiken van water en het creëren van nieuwe energiestromen. Afvalwaterstromen uit de stad zullen hergebruikt gaan worden voor het produceren van voedsel. Afval van voedselproductie zal worden vergist tot nieuwe en duurzame energie. Efficiënte energie- en waterstromen, duurzame voedselproductie, groene en schone stadsdelen, decentrale en korte ketens, maken van deze steden duurzame delta's, als basis voor het goede leven.

En dan Nederland. Ook zo'n 'wereldstad' in de delta. Maar we denken hier op de vierkante centimeter. Het land waar vele burgemeesters naar China afreizen om hun stad te promoten. Met alle respect, maar als je met de auto Shanghai in rijdt, ben je na drie uur nog niet in het centrum. Als je in Nederland drie uur rijdt, ben je Nederland uit ...

Als we Nederland wat meer op afstand bekijken, zie je een aaneengesloten gebied van stedelijke bebouwing. Van IJmuiden tot voorbij Eindhoven. En als we dat beeld even vasthouden, dan is het Groene Hart in Nederland, het 'Central Park van New York' en is het Westland 'Urban Farming'.

Nederland kan internationaal een statement maken, maar dan zullen we samen een nieuwe visie moeten ontwikkelen. Samen een nieuw toekomstperspectief moeten creëren voor ons land, als de 'groenste stad van de wereld'. Dan zijn we een voorbeeld voor alle grote metropolen. Kunnen we prachtige, efficiënte en duurzame woon- en werkomgevingen laten zien, waar allerlei decentrale energie oplossingen worden toegepast en afvalwater uit de stad wordt hergebruikt voor onder andere het produceren van voedsel.

Dan is Nederland een Duurzame Delta. Alle ingrediënten zijn aanwezig. Het gaat om het verbinden en zichtbaar maken.

Er is veel kennis en kunde aanwezig in Nederland. Zo vindt men het in Australië een hele prestatie als je investeert in een gebouw met een '5 star label'. Maar volgens een Australische professor is dat in Nederland gelijk aan ons standaard bouwbesluit. Wij produceren op een duurzame wijze 60 kilo tomaten per m² per jaar en gebruiken per kilo maar 4 liter water, terwijl in veel landen nauwelijks de 5 kilo per m² wordt gehaald, waar wel per kilo minimaal 100 liter water voor nodig is.

Maar al die kennis en kunde is te versnipperd. Het topsectorenbeleid, hoe goed bedoeld, werkt daar in feite aan mee. Stel dat we nu eens voor dit ene thema zouden kiezen. Een thema dat inspireert en alle sectoren verbindt! Natuurlijk blijven de sectoren gewoon ondernemen en hun eigen niches ontwikkelen, maar op één punt gaan we excelleren. En dat is niet alleen in het ontwikkelen van nog meer nieuwe technologie, maar vooral in het toepassen daarvan. En dus gaat de topsector 'Chemie' aan de slag met natuurlijke basisstoffen, bijzondere vormen van recycling en het ontwikkelen van nieuwe biobrandstoffen; kan de sector 'Energie' smart grids implementeren en vol voor slimme energiebesparing in de bebouwde omgeving gaan; gaat de 'Creatieve Industrie' allerlei nieuwe concepten ontwikkelen rondom Urban Farming, groen en glas integreren en nieuwe vormen van wonen op het water bedenken; is 'High Tech Systems' gespecialiseerd in intelligente netwerken; gaat de topsector 'Water' afvalwater uit de stad hergebruiken voor nieuwe waardevolle toepassingen; ontwikkelt de sector 'Logistiek' unieke en duurzame transportsystemen; gaat 'Life Sciences & Health' steeds meer voor preventieve gezondheidszorg en het langer zelfstandig kunnen wonen; en investeren 'Agro' en 'Tuinbouw' vooral in duurzaamheid, gezondheid en smaak en ontwikkelt zij nieuwe, lokale ketens.

Hier is Nederland goed in. Hierin zijn wij vandaag nog echt uniek. Hierin hebben we internationaal een positie. Hierin kunnen we excelleren. Alleen dan kunnen we internationaal een statement maken, excellent zijn op één thema: het creëren van een toekomstgericht en heel goed leven.

Nederland kan een grote rol spelen in de wereldwijde veranderingen naar een meer duurzame wereld. Maar we zullen moeten kiezen en beseffen dat de enige innovatie die Nederland vandaag nog nodig heeft, bestuurlijke innovatie is.

Nederland biedt vandaag al perspectief op een duurzaam en goed leven, ook in crisistijd. Ik daag u uit om dat samen mogelijk te maken. Dank u wel.